

नवीन आज्ञानिक

वर्ष ४० अंक २१ २०७८ साल पुस ४ गते आइतवार (19 Dec. 2021 Sunday) मूल्य रु. ७/-

यस अंक भित्र – पृष्ठ २ मा : कृषि विश्वविद्यालयको ... पृष्ठ ३ मा : थुप्रिएको लगानी बाहिरिँदा ... पृष्ठ ४ मा : घरमै पाइने यी जडिबुटीले सहजै ... पृष्ठ ५ मा : प्रदेश २ महिला क्रिकेट ...

विद्यालयलाई हेने फरक दृष्टिकोणले शिक्षामा बेथिती बढ्यो : समाजिक विकास मन्त्री साह

राजविराज/प्रदेश २ का सम्पन्न प्याव्सन सप्तरीको १५ औं जिल्ला अधिवेशनमा बोल्दै मन्त्री साहले निजी र सामुदायिक विद्यालयलाई राज्यले हेने फरक-फरक दृष्टिकोण र विभेदका कारण शिक्षामा बेथिति बढेको जिकिर गरे।

मन्त्री साहले संघिय सरकारले प्रदेश २ लाई हेने दृष्टिकोण सँगै निजि विद्यालयलाई हटाउन हरसम्बव प्रयास गरिने बताएका छन्।

राजविराजमा शनिवार

हेने नीति र नियतका कारण शिक्षामा विकास हुन नसकेको गुनासो गरे।

प्याव्सनका प्रमुख सल्लाहकार डा. पंचदेव यादवले शिक्षाप्रति सरकारको उदासिनताका कारण शिक्षाको स्तर घटाउँदै गएकोले शिक्षा नीति सुधार गरे मात्र शिक्षाको बेथिति बाँकी पाँच पृष्ठमा

आईडियलको कुल बचत संकलन एक सय ६ करोड भन्दा बढी

राजविराज/आईडियल सहकारी संस्था लिमिटेडले सहकारीको क्षेत्रमा निकै ठूलो फड्को मारेको छ। संस्थाको शनिवार सम्पन्न २२ औं वार्षिक साधारणसभामा प्रस्तुत प्रतिवेदनमा संस्थाको कुल बचत संकलन १ सय ६ करोड भन्दा बढी रहेको उल्लेख छ।

संस्थाका अध्यक्ष गणेश कुमार आशद्वारा प्रस्तुत प्रतिवेदनमा हालसम्म कुल बचत संकलन १ सय ६ करोड ४ लाख १० हजार ४६ रुपैया ६५ पैसा रहेको उल्लेख छ। त्यस्तै शेयर पुँजी ८ करोड २० लाख ४० हजार ५ सय, कुल लगानी ७४ करोड ४३ लाख २९ हजार ६ सय ६३ रहेको छ।

प्रस्तुत प्रतिवेदनमा संस्थामा ६ हजार ९ सय ७५ महिला र १० हजार ४३ जना पुरुष शेयर सदस्य गरि कुल १७ हजार १८ जना शेयर सदस्य रहे को जनाइएको छ।

सप्तरी सदरमुकाम राजविराजसहित जिल्लाको पातो र हनुमाननगरमा सेवा केन्द्र गरि जम्मा तीन ठाउँबाट संस्थाले सेवा दिइरहेको तथा हाल संस्थाले आईडियल स्मार्ट एप, मिस्ट कल बैकिङ सेवा, इन्टरनेट बैकिङ, जुनसुकै बैक खातामा रकम ट्रान्सफर गर्ने सुविधा, ई-सेवा वाइलेटमा लोड, एटिएम कार्डबाट भारतमा रकम भिक्न पाउने व्यवस्था भएको अध्यक्ष आशले जानकारी दिए।

त्यस्तै संस्थाले सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तरगत जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा कम्युटर, प्रिन्टर तथा स्क्यानर, तिलाठीस्थित कान अस्पताललाई स्टाफ एप्रोन तथा अन्य सामाग्रि, २ नं. प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रलाई पार्नीटैक र फिल्टर प्रदान गरेको जनाइएको छ। संस्थाले कोभिडको महामारीको बेला पनि ग्राहकलाई बाँकी पाँच पृष्ठमा

आत्महत्या समस्याको समाधान होइन, अमुल्य जीवन त्यसै खेर नफालौ ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

तिम्ल्याहा बच्चाको जन्म

राजविराज/राजविराजस्थित एक निज अस्पतालमा एक महिलाले तिम्ल्याहा बच्चा (छोरा) लाई जन्म दिएकी छिन्।

छिन्नमस्ता अस्पताल प्रालिमा सप्तरीको छिन्नमस्ता गोबिन्दपुर निवासी २२ वर्षीया मनितादेवी सदाले तिम्ल्याहा

बच्चालाई जन्म दिएकी हुन्।

शुक्रवार भर्ना भएकी ती महिलाको शनिवार शल्यक्रियामार्फत बच्चालाई जन्म दिएको उपचारमा संलग्न डा. सन्तोष भाले जानकारी दिए।

डा. भाले शल्यक्रियामार्फत बताए।

पहिलो पटक अस्पतालमा तिम्ल्याहा बच्चाको जन्म भएको तथा तीनै बच्चा र आमाको स्वास्थ्य अवस्था सामान्य रहेको जानकारी दिए। डा. भाले तीनै बच्चा र आमालाई केही दिन अस्पतालके निगरानीमा राखिने बताए।

आवश्यकता ।

खदिजा ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्सलाई एक जना अनुभवी इच्छुक कर्मचारी चाहिएकोले समयमै सम्पर्क गर्नु होला।

पद : लेखापाल/संख्या : १ (एक) जना

+ २ (Management) मा उत्तिर्ण गरेको वा सो सरह एक वर्ष सम्बन्धित विषयमा कार्य अनुभव भएको तथा Accounting Software को जानकारी भएको र नेपाली, अंग्रेजी भाषामा टाइप गर्न सकिने।

सम्पर्क

खदिजा ट्रेडर्स एण्ड सप्लायर्स
राजविराज ९, मलेठ, बिहारपुर
मोबाइल नं. ९८०९५९५०९५

जाडोबाट बच्न निम्न उपायहरू अबलम्बन गर्ने ।

- > तातो झोलिलो पदार्थको प्रशस्त मात्रामा पिउने गर्ने
- > न्यानोकपडालगाओ
- > घाम वा आगो तापै
- > तेल मसाजगराई
- > शारिरिक व्यायाम गराई
- > बालबालिकज्ञेषु नागरिकतथा अशक्तले सकेसम्मचिसेको समयमाघरबाहिर ननिस्क्तै
- > ताजा र पौष्टिक खानेकुरा खाओ
- > जाडोबाट बच्ने नामा धूम्रपान तथा मध्यपान नगर्ने
- > स्वास्थ्यमाकुनै समस्या परेमास्वास्थ्यकर्मीसँगपरामशलिओ

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सम्पादकीय

नाकामा सर्तकता बढाउ

सप्तरीका सबै सीमानाका खुल्ला रहेको छ । यस्तो अवस्थामा तस्करीसँगै अन्य गतिविधि बढ्ने सम्भावना बढी हुन्छ । हुनत प्रहरी प्रशासनले उक्त क्षेत्रमा निगरानी बढाएपनि पूर्ण रूपमा सफल हुन सकेको छैन् । चोरीलुकी तथा मिलोमतोमा हुने तस्करीप्रति सुरक्षा निकाय मौन रहेको छ । व्यापक रूपमा हुने गरेको तस्करीलाई रोक्न सुरक्षा निकाय असफल हुनुमा को जिम्मेवार हो ! यस्ता प्रश्न कसैसामु लुकेको छैन् ।

सप्तरी मात्र नभएर मधेशका सबै जिल्ला भारतसँग जोडिएको छ । जसकारण अवस्थामा भारतीय नागरिक वा नेपाली नागरिक खुलेआम आवतजावत गर्दछन् । यसको फाइदा उठाएर तस्करहरुले रजाई गरिरहेको अवस्था छ । भारतबाट नेपाल र नेपालबाट भारत लुकिछिपी भन्सार छलेर विभिन्न सामानहरु वारपार गर्ने गरेका छन् । पूर्वी नेपालको अधिकांश मधेशका जिल्ला भारतको बिहार राज्यसँग टाँसिएको छ । तस्करहरुले साइकल, मोटरसाइकल तथा हातहातै पनि ती सामानहरु पारी पुऱ्याउने गरेका छन् । नेपाल भन्दा भारतमा बढी मुल्य पर्ने सामानहरुको बढी तस्करी हुने गरेको छ ।

यसतर्फ नेपाली सुरक्षाकर्मीहरुले गैरकानुनी कार्य रोक्न तदारुकता देखाउनु जरुरी छ । तसर्थ स्थानिय प्रहरी प्रशासन तथा स्थानिय निकाय समेत गम्भीर भई सीमानाकामा अझ निगरानी बढाएर गैरकानुनी कार्यलाई निरुत्साहित पार्न अग्रसरता देखाउनु आवश्यकता रहेको छ ।

पुरानो रोगको उपचारका लागि सम्पर्क गरौं ।

होमियोप्याथिक रिसर्च इन्स्टिच्युट

डा. सुशील मोहन दास

(बी.एच.एम.एस)

सिरहा रोड, राजविराज फोन : ०३१-५२९९६८

डा. ललन प्रसाद रौनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar
MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics
(BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सल्टेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हॉल, राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569

डा. रंजना गिरी

Dr. Ranjana Giri
M.B.B.S. MD (Obstetrician and
Gynaecologist)
Infertility Specialist (Consultant IVF)
NMC No. : 10635

बरिष्ठ स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ

बाभपन, कमजोरी, लिकोरिया, महिनाबारी सम्म्याको सफल उपचार
सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हॉल, राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569

कृषि विश्वविद्यालयको पूर्वाधार विकासका लागि ३१ करोड

राजविराज/राजविराजमा स्थापना भएको प्रदेश २ कृषि विश्वविद्यालयका लागि प्रदेश सरकारले ३१ करोड रुपैयाँ अनुदान दिन निर्णय गरेको छ ।

प्रदेश २ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को बैठकले स्थापना गर्न लागेको कृषि विश्वविद्यालयको तयारीका लागि सो रकम दिने निर्णय गरेको सरकारका प्रवक्ता तथा अर्थमन्त्री शैलेन्द्र प्रसाद साहले जानकारी दिएका छन् । उनले उक्त रकम विश्वविद्यालयको भौतिक पूर्वाधार विकासका लागि खर्च गरिने समेत बताए ।

यसअघि गत सोमवार जनता समाजवादी पार्टी नेपाल (जसपा) का अध्यक्ष उपेन्द्र यादवले एक कार्यक्रममध्ये कृषि विश्वविद्यालयको कार्यालय उद्घाटन गरेका थिए ।

उद्घाटन गर्दै पूर्व उपप्रधानमन्त्री समेत रहेका अध्यक्ष यादवले स्थापना भएको विश्वविद्यालयबाट कृषि क्षेत्रको आधिनिकीकरण एवं भूमिको व्यवस्थापनले गरिबी र वेरोजगारी समस्या हटाउनु सँगै जनशक्ति उत्पादन गर्ने लक्ष्य रहेको बताए ।

यस्तै सोही कार्यक्रममा कृषि विश्वविद्यालयका कुलपति समेत रहेका प्रदेश २ का मुख्यमन्त्री लालबाटु राउतले दक्ष जनशक्ति उत्पादन नभएसम्म प्रदेश र देशको विकास हुन न सक्ने बताए । प्राविधिक शिक्षा प्रदान गर्ने सीटीईभीटी प्रदेश मातहतमा राखिनुपर्ने बताए ।

प्राविधिक शिक्षामा प्रदेश सरकारले जोड दिई आएको

बताउदै मुख्यमन्त्री राउतले दक्ष

जनशक्ति उत्पादन गरेर आत्मनिर्भर एवं रोजगारमूलक प्रदेश बनाउने प्रतिबद्धता समेत

जनाए ।

कार्यक्रममा प्रदेशका अर्थमन्त्री शैलेन्द्र प्रसाद साह, सामाजिक विकास मन्त्री नवल

किशोर साहको समेत उपस्थिति रहेको थियो । प्रदेश २ सरकारले कृषि विश्वविद्यालयको स्थापना तथा संचालनका लागि गत मंगलबार प्रदेश २ का नीति तथा योजना आयोगका पुर्व सदस्य डा. वैधनाथ महतोलाई उपकुलपतिमा नियुक्त गरेको थियो ।

प्रदेश मन्त्रिपरिषद्को सिफारिसमा प्रदेश प्रमुख हरिशंकर मिश्रले गत कार्तिक २३ गते प्रदेश प्राविधिक विश्वविद्यालय सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको अध्यादेश र प्रदेश कृषि विश्वविद्यालय सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको अध्यादेश जारी गरेका थिए ।

मलखाद्य नपाउँदा किसानहरु आकोसित

राजविराज / सप्तरीका किसानहरुले मलखाद्य नपाएको भन्दै बृद्धबाट राजविराजमा बृहत प्रदर्शन गर्नुका साथै जिल्ला प्रशासन कार्यालय घेराउ गरेका छन् ।

मलखाद्यको अभावमा लगाइएको वाली समेत नष्ट भइरहेको भन्दै मलखाद्य उपलब्ध गराउन माग गर्दै उनीहरुले राजविराजमा प्रदर्शन गर्नुका साथै प्रशासन कार्यालय घेराउ गरेका हुन् ।

मलखाद्य नपाउँदा आकोसित बनेका किसानहरुले जिल्ला प्रहरी कार्यालय समेत घेराउ गर्न पुगेका थिए भने राजविराजस्थित गजेन्द्र चौक, जनआन्दोलन चौक लगायतमा टायर बालेर आकोस जनाए ।

स्वस्फुर्त आन्दोलित भएका किसानहरुले कृषि सामाजिक संस्थानको डिपोहरुमा समेत

गर्ने प्रतिबद्धता जनाउँदै माग अनुसारको मलखाद्य आपूर्ती हुन नसक्दा समस्या भएको बताए ।

यता प्रमुख जिल्ला अधिकारी जनार्दन गौतमले किसानका प्रतिनिधिहरूसँग वार्ता गरि अविलम्ब समस्या समाधानका लागि पहल

खाद्य उद्योगी किराना पसल सञ्चालक एवं होटेल, मिठाई पसल रेष्टरेन्ट सञ्चालकमा खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिमिजन कार्यालय राजविराजको अनुरोध

- खाद्य पदार्थ एवं तैयारी खानेकुरालाई छोपेर राख्नुहोला एवं पूर्ण लेवल विवरण भएको पदार्थ प्रयोग गर्नु होला ।
- बासी सडेगलेका एवं मिठान्गा भनकेका खानेकुराहरु नबेच्नु होला ।
- पकाउनु पर्ने वा तारेर खाने कुनै पनि खानेकुरामा रंगको प्रयोग नगर्नुहोला ।
- तेलको प्रयोगमा सावधानी अपनाउनु होला साथै एउटै तेललाई पटक-पटक प्रयोग नगर्नुहोला ।
- मिठाईमा हाईड्रो जस्ता अखाद्य रंग प्रयोग नगर्नुहोला ।
- पिउने पानीलाई स्वच्छ र सफा तरिकाले राख्नुहोला ।
- खाद्य पदार्थ तैयार गर्ने र बाँड्ने व्यक्तिको आफ्नो व्यक्तिगत सर-सफाईमा द्यानु दिनु होला ।
- किराना पसल सञ्चालकहरुले व्याच नम्बर उल्लेख नभएको उत्पादन मिति, उपभोग्य मिति सकेको खाद्य पदार्थ बिक्री वितरण नगरौ ।
- खाद्य उद्योगीले खाद्य अनुज्ञापत्र लिई मात्र उत्पादित खाद्य पदार्थ बिक्री वितरण गर्नुहोला ।
- मासु व्यवसायीले अखाद्य रंगको प्रयोग नगर्नुहोला ।

गुनासोका लागि
खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिमिजन कार्यालय राजविराज,
सप्तरी
०३१-५२२५२३

थुप्रिएको लगानी बाहिरिँदा सेयरबजार खुम्चियो, आरोप- प्रत्यारोपको अर्थ छैन

विश्वव्यापी रूपमा कैलिएको कोरोना महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि वि.सं. २०७६ साल चैत ११ गतेबाट देशव्यापी लकडाउन भयो । उक्त लकडाउनपछि नेपालको पूँजीबजारमा धेरै परिवर्तन आयो । लकडाउनअघि सक्रिय लगानीकर्ता संख्या ३/४ लाख थियो भने सबै लगानीकर्ताको संख्या १२ लाख हाराहारी थियो । जुन, लकडाउनपछि समयमा निरन्तर बढेर ४०/५० लाख पुगिसक्यो ।

लकडाउनअघि र पछिको सेयर बजारको स्थिति पूर्ण फरक छ । लकडाउन अघि सेयर बजारमा भौतिक कारोबार नै हुन्थ्यो । अहिले सेयर बजारको ९० प्रतिशतभन्दा बढी कारोबार अनलाइनमार्फत हुन्छ । लकडाउनको समयमा लगानीकर्ता घरमै बस्न बाध्य भएपछि प्रविधि भित्याउनैपनै अवस्था आयो । सेयर बजार प्रविधिमैत्री बन्दै अनलाइनमार्फत कारोबार गर्न सकिने भयो ।

यी त भए प्रविधिको फडको र लगानीकर्ताको सझ्या बढेको विषय । लकडाउन भएपछि देशको अर्थतन्त्र ठप भयो । उत्पादनमूलक, ऊर्जामूलक, व्यापार र रियल स्टेट सबै क्षेत्र बन्द हुँदा रिटेल क्षेत्रमा समेत प्रभाव पन्यो । सबै क्षेत्र बन्द भइरहेको समयमा घरमै बसेर डिस्याट खाता खोलेर अनलाइनबाट कारोबार गर्न मिल्ने भएपछि सबैले सेयर बजारमा पैसा खन्याए । लाखौं मानिसले लकडाउनको समयमा पूँजी चलायमान बनाउन सेयर बजारमा लगानी गरेपछि बजारमा सेयरको माग बढ्यो ।

अनलराज भट्टराई

सेयरको माग बढेपछि सेयर मूल्य स्वाभाविक रूपमा उकालो लाग्न थाल्यो । धेरै कम्पनीको सेयर मूल्य स्वतः बढ्यो भने केही कम्पनीको सेयर मूल्य बढाउन चलखेल समेत भयो । यस्तै, केही कम्पनीको सेयर मूल्य जबरजस्ती माथि उचालियो । भ्यालू तै नभएका कम्पनीको सेयर मूल्य समेत बढेर धेरै माथि पुगेको उदाहरण छन् । यो स्थिति आउनुमा लकडाउनका बेला सबैजना बेरोजगार हुनु र लगानीयोग्य रकम लगानी गर्ने ठाउँ नहुनु तै हो । यस्तै, खर्च गर्न योग्य रकमसमेत खर्च गर्ने ठाउँ भएन । चर

त्यो सबै रकम सेयर बजार पसेपछि बजारले दिनदिनै नयाँ नयाँ कीर्तिमान कायम गर्दै जान थाल्यो । यसपछि विस्तारै नियामक निकायले आफ्नो भूमिका बढाउदै लग्न थाले । लकडाउनको समयमा विभिन्न तत्वले बजारलाई माथि लैजान भौमिका पनि खेल्यो । तर, कोभिड महामारीको असर कम हुँदै गएपछि लकडाउन खुकुलो हुन थाल्यो र त्यसअधि बन्द रहेका अन्य क्षेत्र चलायमान बन्दै जान थाले । अर्थतन्त्र चलायमान हुन थालेसँगै बजारमा निरन्तर पैसा अभाव हुन थाल्यो ।

बैंकमा लगानीयोग्य रकम अभाव देखिन थाल्यो ।

फलस्वरूप: लकडाउनको समयमा राष्ट्र बैंकले नीति नै परिवर्तन गरेर बढाएको ऋणीहरूको साँचा/व्याज तिर्ने समय सकिने समय आइसकेको छ । पटक-पटक बढाइएको साँचा/व्याज तिर्ने समय अब राष्ट्र बैंकले बढाउन छाडेको छ । जसले ऋणीहरू ब्लूण तिर्ने चापमा पर्न थाले भने बजारमा लगानीयोग्य रकम अभाव हुन थाल्यो । त्यसैले, लगानीकर्ताले आफूले लिएको ऋणको साँचा/व्याज बुझाउनकै लागी सेयरमा गरेको लगानी विस्तारै भिक्न थाले र नयाँ किन्नेको संख्या घट्दै गयो । यसले बजारमा 'सेल प्रेसर'को स्थिति सृजना र्यायो ।

सेयर बजारको स्वभाव नै तलमाथि गर्नु हो । बजार कहिले माथि त कहिले तल हुन्छ तै १ यसका साथै, राष्ट्र बैंकले बनाउने हरेक नीतिमा सेयर बजारलाई केन्द्रमा राख्दैन पनि । यो संसारभरकै नियम हो । मैट्रिक नीतिमार्फत राष्ट्र बैंकले गरेको व्यवस्थाले पनि नीति बनाउँदा सेयर बजार केन्द्रमा बस्दैन भन्ने पुष्टि भइसकेको छ ।

यो स्थितिमा लगानीकर्ता आतिनु हुँदैन । पहिला पनि बजार १८८८ अंकवाट घटेर ११०० अंकमा पुगेको थियो । यसपछि पनि धेरैपटक सेयर बजारमा उतारचढाव आएको थियो । अहिले सेयर बजारको अस्थिरतामा कसैलाई पनि दोष दिनपर्ने कारण छैन । लकडाउनको समयमा माग धेरै बढेको थियो । अहिले बेच्च चाहनेहरू बढेका छन् । यो स्थिति केही समय अझै पर्न सक्छ । रातोपाटीबाट

खानामा फाइबर बढाउने उपाय

सकिनैन । त्यसकारण साधारण हुने रेसायुक्त पदार्थलाई फाइबर भनिन्छ । अन्नको पुरै भाग (मकै, गहू, जौ, फापर, कोदो), गेडागुडी (चना, गेडागुडी, मस्याडा), सागापात, फलफूल आदिमा फाइबर प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ ।

भोजनमा समावेश गरिएको फाइबरले शक्ति दिनैन, यसले भोजनको परिमाण बढाउँछ ।

तौल घटाउन र मधुमेहजस्ता कम क्यालोरी आवश्यक पर्न अवस्थामा फाइबर बढी भएको खाना खानाले पेट भरिन्छ तर क्यालोरी भने कम मात्र दिन्छ ।

माथि उल्लेख भएअनुसार शरीरमा यसको पाचन हुँदैन तर यसले पाचन क्रियामा मदत पुऱ्याउँछ । खानाको पाचन क्रियाको क्रममा आनदामा गतिशिलता ल्याउमा मसिनोभन्दा खस्तो खानाको महत्व हुन्छ । किनकि पाचन क्रिया भइसकेपछि भएपनि यसबाट शक्ति पाउन पनि खानामा रहेको फाइबरचाहाँ हिन्सक्न्छ ।

कोटोना घटाउन द हटाउन

जनस्वास्थ्यका मापदण्ड पालना गर्दै

माटक लगाउँ, साबुनपानीले हात धोउँ, भौतिक दुरी कायम राख्नै

आफू सुरक्षित रही

अदलाई पनि सुरक्षित रहन मङ्गत गर्दै

छिन्मस्ता गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय सप्तरी

नयाँ वर्षको मेरो संकल्प

तिलाठी कोइलाडी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय सप्तरी

